

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КъМР-ни Башчысы

Кадрланы ёсдюрююню эмда аланы усталыкъларын кётюрююню юсюнден сёлешиу

КъМР-ни Башчысы **Юрий Кокков** РФ-ни Президентинде Россейни халкъ мюлк эмда кырал къуллукъла жаны бла академиясыны филиалыны – Шимал-Кавказ институтуну – директору **Азамат Тлисов**

бла тубешгенди. Ала кадрла хазырлауу эмда аланы усталыкъларын кётюрююню программаларында белгиленген ишлени тамамлауу амалларын, Къабарты-Малкъарны бла управление жаны бла бий-

ик билим берген школну араларында байламлыкъланы, ол санда кырал эмда муниципал къуллукъчуланы усталыкъларын кётюрюю жаны бла бирге ишлеулерин, кенгертюю онгларын сюзгендиле.

Битеу спорт объектлени халларын тинтип чыгъаргъа буйрукъ берилгенди

мугут басыпды, жарылгъан жерлери да бар. Хауа жюрюмеги себепли аман ийис кетмейди. Аякъ жол, къолбет жуугъан жерле да асыры осалдан, айтып ангылатыр онг окуна жокъду.

«Былай хал къаты тинтиле бардырыуу, ызы бла уа жууаплы къуллукъчулагъа право жаны бла багъа берюню излейди, деп чертгенди Юрий Кокков.

Андан сора КъМР-ни Баш-

чысы Правительствону, тийишли министрствону, КъМР-ни Жалынчакъсыз профсоюзларыны федерациясыны, Нальчик шахар округну администрациясыны оючулары бла кенгеш бардыргъанды эмда республиканы спорт объектлерини барысын да тинтип чыгъаргъа, сабий-жаш тёлло спортну тап халгъа келтириуу мадарларын этерге буюргъанды.

Роспотребнадзорну жа-

КъМР-ни Башчысы **Юрий Кокков** Нальчикни сабий спорт учреждениларында болгъанды эмда алада болумну кеси кёргенди.

Аладан экиси Байсолтанов атлы орамда жашау юйледен бирини подвалында орналыпдыла. Ала оюлур чекге жетген, санитар-эпидемия мардалагъа арталыда келишмеген мекамда онеки жылны ишлеп турадыла. Анда терезеле жокъдула, къабыргъларын бла башын

нындан тийишли контроль болмагъанына, ол ведомстволу структураланы реестрин къурауу низамы сакъланырын жалчыталмагъанына да эс бурулгъанды.

КъМР-ни премьер-министри **Мусукланы Алиге** контроль этиучю органла бла бирге КъМР-ни Спорт министрствосуну финанс-мюлк ишин тинтирге, ол кырал белген ахчаны къалай къоратханын билирге кереклиси эсгертилгенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Тубешу

Юрий КОКОВ:

Биз сизни бла ёхтемленебиз эмда сизге болушургъа дайым да хазырбыз

Тюнене Правительствону юйюнде КъМР-ни Башчысы **Юрий Кокков** жаш фахмуланы «Синяя птица» битеуроссей телеконкурсларына эмда Шимал Кавказны студентлерини регион фестивалларына къатышханла бла тубешгенди.

Нартадан онбиржыллыкъ **Марат Абазовну** тепсегенин эмда Жанхотиядан **Жаппуланы Лейланы** назму окугъанын жаратмагъан хазна жокъ эди. Къабарты-Малкъардан школчуланы хунерликлери, сахнада кеслерин жюрюте билгенлери миллионла бла россейли къарауучулары сейирге къалдыргъандыла, ыразы этгендиле. «Хар жетишимге да уллу къыйын салынады. Сизге битеу республика эс буруп къарагъанды, хорларыгъызны суйгенди. Сиз фахмулу болгъаныгъызны кёргозтенгиз. Ата-аналарыгъыз, насыихатчыларыгъыз, устазларыгъыз хар биригизден да билген

амалларын аймагъандыла. Биз сизни бла ёхтемленебиз эмда сизге тухчулукъ этерге не заманда да хазырбыз», деп чертгенди регионну башчысы.

Тубешуноу кезиуонде сабийле келир заманда не бла кюрешириклерин, актёр эмда тепсеу усталыкълада профессионал даражагъа жетер ючюн окурукъларын билдиргендиле. Шимал Кавказны студентлерини жыл сайын бардырылуучу фестивалларында **Милана Тхамковагъа** уллу багъа берилгенди, ол биринчи жерге тийишли болгъанды.

КъМР-ни Башчысы жаш фахмуланы жетишимлери бла алгышлагъанды эмда чыгъармачылыкъларында бла окууларында жангы хорламла тежегенди. Ахырында уа сувенирле, жангы жылгъы саугъала да юлешингендиле.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

М.Х Мамбетовагъа «Къабарты-Малкъарны сыйлы артисти» деген ат атауу юсюнден **Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны**

УКАЗЫ

Музыка искусствону айнытугъа уллу къыйын салгъаны ючюн **МАМБЕТОВА Мадина Хасанбиевнагъа** – «Къырал музыка театр» кырал казна культура учрежденияны солистка-вокалисткасына – «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти» деген ат атаргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю. КОКОВ** Нальчик шахар, 2016 жыл, 9 декабрь, № 154-УГ

В.Х. Секрековну Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъалауу юсюнден **Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны**

УКАЗЫ

Кёп жылланы жетишимли уруннганы эм Къабарты-Малкъар Республикада законла чыгъаруу жаны бла ишге, парламентаризмни айнытугъа уллу къыйын салгъаны ючюн **СЕКРЕКОВ Владимир Хусейновични** – Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатин, чекленген жууаплылыгы болгъан «СВБК «Русский продукт» обществону коммерциялы директорун – Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю. КОКОВ** Нальчик шахар, 2016 жыл, 9 декабрь, № 155-УГ

ФОРУМ

Миллет басма органла шёньюгю технологиялазга туюнюрге, ол жаны бла башхалазга оздурмазга керекдиле

Кёрмючле хапарлайдыла
Орта кюн Пятигорскда "Интурист" кьонак юйде Шимал Кавказы асламлы информация органлары IV форуму ишин башлаганды. Анга регионну журналистлери бла бирге власть органланы келечилери да келгендиле. Аны аллында уа хар регион да газетлери, журналлары, телеканаллары не халда болганларыны, жетишимлери бла муратларыны кёрмючлерин кырагандыла.

РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинлик келечисини орунбасары Михаил Ведерников, жыйылыуу кьонагы - Ингушетия Республиканы Башчысы Юнус-Бек Евкуров бла бирге битен кёрмючледе болгандыла, ол санда КьМР-ни

ция органланы ишлерине салынган чеклени юслеринден айтхандыла.

Тюбешуно ача, Михаил Ведерников журналистлеге полпред Олег Белавенцевни алгышлуун окуганды. Ол форумуна баш мураты кавказ регионда журналистлени ара-

магналлы болганын кёрюзгенди, аны ишини хайырындан арт кезиуде Кавказы терслеу, аны аманлау тохтаганды. деп чертгенди. "Регионну проблемалары бла кюрешген экспертле кенгешире аламан аман тапхандыла. Энди уа клубу кенгертюну, аны федерал даражага чыгарыуу сагышын этебиз. Ол а кыралыбызга кыйын проблемаланы сюзерге, аладан кытулууну жолларын табарга онг берликди", дегенди.

Журналистлени полпредни орунбасарына соруулары болгандыла. Ол санда 2018 жылда Россейни Президентин айырула болукларынын эсгертип, кыралыбызга кыжау турганла бу кезиуде Кавказда бузукчу ишлерин бардырмазламы, дегенле да болгандыла. Михаил Ведерников тыш кыралланы Кавказга сейрлери не заманда да уллу болганын белгилегенди. "Мамырлыкны бузар умутла Кырал Думаны депутатларын айыруу кезиуде да бар эдиле", - деп, ол алагъа хазыр болурга, журналистлеге ишлерине жууалпы кеден кьарарга чакырганды.

Кавказны ахшы атын кыайтарырга
Юнус-Бек Евкуров а, журналистлени тюбешулеру бла алгышлай, быллай жыйылыууда сынау жыйышдырылганын белгилегенди. "Регионну ичинде байлам-

лыкыла кыралсала уа, федерал коллегаларыгыз бла да болаллыксыз бир тилли. Ол а Кавказы атын аруу бла айтдырырга болушуркувду", - деп белгилегенди.

Ол Ингушетияда асламлы информация органланы бла власть структураланы араларында болумну юсюнден да айтханды. Республикада басмаланган газетлени баш редакторларыны клубу кыралганын, ала бирге жетишимлени, кемчилкени, ишлеринде тыйгычланы да сюзгенлерин, аладан кытулууну жолларын излегендиргенди. Власть структурала бла иш а харкюнлюк халда бардырылады, дегенди. Юнус-Бек Евкуров бу форумуна башха-башха республикада да бардыруну дурус кёргенди.

Жыйылыуда газетледе рекламаны, почтага доацияла кетерилгенлери ючюн регионлада басма органланы ишлерине уллу чырмаула салынганларыны, республикада телевиденияны цифровый амалга кёчюрюну юслеринден да сөлешингенди. Россейни Монополиялазга кыжау федерал службаыны бөлүмюно таматасы Николай Карташов бирде газетледе реклама жангылык халда берилип кыалганын, ол а законсуз болганын эгертгенди.

Ахыры 4-чю бетдеди.

басма онглари бла да шагърейленгендиле.

Ыбы бла форумуна кыуанчлы халда ачылыуу болганды. Алгын хар жыйылыуда да бир энчи тема сюзюлген эсе, быйыла аны бла чекленмезге келишгендиле. Болсада селешгенлени асламы власть органланы бла журналистлени араларында байламлыккыла бла асламлы информа-

ларында байламлыккыла кыурау, аланы ишлеринде кемчилкени бла тыйгычланы ачыкылау болганын чертгенди. "Ол а Кавказы аты аруу бла айтылып, россейлиле юйюрлери бла бери солурга келер ючюн керекди", - дегенди ол.

Михаил Юрьевич Моквада Кавказ клубу ишини юсюнден да айтханды. Ол организация

СОРУУ

Россейлилени жарымьндан асламы СССР чачылганына ёкюнедиле, алай а жалаанда 12 проценти сюеди аны алгыннгы формасын

Совет Союз 25 жыл мындан алгъа жокъ болду. 1991 жылда декабрьде Беловежская пушда Россейни, Украинаны бла Беларусьну башчылары - Ельцин, Кравчук, Шушкевич - аны орунуна СНГ кыурау юсюнден келишимге кьол салгандыла. Алай ол заман узая барганы кьада аны тансыкылаган россейлиле кёлден-кёл бола барадыла.

Левада-Центрде ишлегенле соруу бардыргандыла да,

Совет Союзну чачылганына россейлилени 56 проценти ёкюнгенин ачыкылагандыла. Алгын а аллайла 54 проценти тутхандыла. 28 проценти уа алай болганына жарсымайдыла. 2015 жылда аллайла 37 процент эдиле.

Болсада СССР-ни алгыннгы формасына кыайтырын сюйгенле уа аздан-аз болуп барадыла. Бусагъатда аллайла 12 проценти, 2001 жылда уа ала 30 процент

болгандыла. Ючден бири чакылысы!

Союзну чачылганында россейлиле артыкыда бек кимни терслеу болурла? 29 проценти - Беловежская пушда «бир тилли болганланды», 23 - тыш душманланды, 21 проценти да - Горбачёвну. Жалаанда 14 проценти ийнандыды СССР экономика тозураганы ючюн оюлганына.

Интернет.

Документле

Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны председатели сайлауу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны

БЕГИМИ

2016 жыл 7 декабрь Нальчик ш. №1/3-6

«Россей Федерацияны граждандарлары айыруу эркинликлерини эмда референдумга кыатышырга эркинликлерини баш гарантиялары юсюнден» 2002 жылда 12 июнда чыгарылган 67-ФЗ Федерал законну 28-чи статьясына, «Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18 февральда чыгарылган 23-РЗ номерли Законну 3-чю статьясына, Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Регламентини 9-чу, 10-чу, 41-чи статьяларына эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны председателин

жашырын кьол кётюрюу бла сайлауу эсеплерини юсюнден эсеплеучю комиссияны 2016 жылда 7 декабрьде жарашдырылган 2-чи номерли протоколуна тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны **бегим этеди:**

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны штатха кёре хакъ алып ишлерик председателине **Гешев Вячеслав Мицевични** сайларга.

2. Бу бегимни асламлы информация органлада басмаларга эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Интернет сайтына салырга.

Айыруу комиссияны председатели В.М.ГЕШЕВ
Айыруу комиссияны секретары ДЖАППУЛАНЫ М.Х.

Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны председателин орунбасарын сайлауу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны

БЕГИМИ

2016 жыл 7 декабрь Нальчик ш. №1/5-6

«Россей Федерацияны граждандарлары айыруу эркинликлерини эмда референдумга кыатышырга эркинликлерини баш гарантиялары юсюнден» 2002 жылда 12 июнда чыгарылган 67-ФЗ Федерал законну 28-чи статьясына, «Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18 февральда чыгарылган 23-РЗ номерли Законну 3-чю статьясына, Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Регламентини 9-чу, 10-чу, 41-чи статьяларына эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны председателин

жашырын кьол кётюрюу бла сайлауу эсеплерини юсюнден эсеплеучю комиссияны 2016 жылда 7 декабрьде жарашдырылган 3-чю номерли протоколуна тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны **бегим этеди:**

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны председателин штатха кёре хакъ алып ишлерик орунбасарына **Евтушенко Сергей Викторовични** сайларга.

2. Бу бегимни асламлы информация органлада басмаларга эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Интернет сайтына салырга.

Айыруу комиссияны председатели В.М.ГЕШЕВ
Айыруу комиссияны секретары ДЖАППУЛАНЫ М.Х.

Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны секретарын сайлауу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны

БЕГИМИ

2016 жыл 7 декабрь Нальчик ш. №1/7-6

«Россей Федерацияны граждандарлары айыруу эркинликлерини эмда референдумга кыатышырга эркинликлерини баш гарантиялары юсюнден» 2002 жылда 12 июнда чыгарылган 67-ФЗ Федерал законну 28-чи статьясына, «Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2003 жылда 18 февральда чыгарылган 23-РЗ номерли Законну 3-чю статьясына, Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Регламентини 9-чу, 10-чу, 41-чи статьяларына эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны

председателин жашырын кьол кётюрюу бла сайлауу эсеплерини юсюнден эсеплеучю комиссияны 2016 жылда 7 декабрьде жарашдырылган 4-чю номерли протоколуна тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны **бегим этеди:**

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны штатха кёре хакъ алып ишлерик секретарына **Джаппула-ны Хыйсаны** жашы **Муссаны** сайларга.

2. Бу бегимни асламлы информация органлада басмаларга эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Айыруу комиссиясыны Интернет сайтына салырга.

Айыруу комиссияны председатели В.М.ГЕШЕВ
Айыруу комиссияны секретары ДЖАППУЛАНЫ М.Х.

Себеппик

Волонтёрланы орус тилден дерслери

Бу кюнледе КъМКЪУ-да «Послы русского языка в мире» деген ат бла халкъла аралы волонтёр программаны ачылыу болганды. Аны Орус тилни А.С.Пушкин атлы кырал институту РФ-ни Билим беруу эм илму министерствосуна ызы бла студент биргиулен айныгыту программаны жашауда бардырыну чеклеринде кыраганды.

СКФО-ну республикаларында уа сагынылган волонтёр программаны Пятигорскну кырал университетини келечилери бардырадыла. Бу проектни баш мураты уа орус тилни, литератураны, культураны кенг жайыду. Аны бла чекленмей, башха-башха вузла бла, миллетлени келечилери бла да байламлыкк жюртотуоду.

КъМКЪУ-ну студсоветини председатели Ахмед Аутлов бла бу вузну жаш телю политика эм юйретуу жаны бла управлениасыны начальнигини орунбасары Жабелланы Гульнара кьонакъланы, студентлени да Халкъла аралы волонтёрланы кюню бла алгышлагандыла. Быллай жумушла бла кирешгенлени ишлери кыйын эсе да, кеп ахшылыкк этгенлерин белгилегендиле. Бу программа уа бизни республикада эм алгач университетде башланганына уа бютунда кыуанганларын

чертгендиле. ПГУ-ну славян, европа эм восток тилледен преподаватели Ольга Белогазовааны биргесине уа проектте тири кыатышкан студентлери да келгендиле. Анна Попова - Волгограддан, Диана Апажева -Нальчикден, Татьяна Сыроева уа Краснодардан келип окугъанларын билдиргендиле.

Кызыла бу жумушха кыошулгъанлы болдурган жетишимлерини юсюнден да кеп сейир зат айтхандыла. Муну хайыры бла Эрменде, Таджикстанда, Узбекистанда, Кыргызстанда, Перуда эмда Эквадорда болгандыла. Сагынылган кыраллада энчи культура бла танышханларын, бюгонлюкде да бир бирлери бла байламлыкк жюрютгенлерин да билдиргендиле. Программа бла иги таныштыргъа излегенлени уа «Вконтакте» сайтда «Послы русского языка в мире» деген группага кыошулурга

онлары болганын белгилегендиле.

- Бу проектни чеклеринде тыш кыраллада жашаган студентле бла танышып, ишлеп башлаганын орус тил кеплеге кыйын керюннгенин анылагъанбыз. Кытай, япон тилле бла тенгештиргенде да тюбегенбиз. Ол а, бютунда тири кирешип, жаш адамлага тилибизни, культурабызны билдирге келгендиргенди бизни, - дегенди Белогазова.

Бу программаны чеклеринде 18-30 жыллары толгъан студентле, аспирантла, жаш специалистле да тюрлю-тюрлю оюнланы юслери бла тыш кыралда жашаган адамлага орусча селеширге болушадыла. Аны бла чекленмей, Россейни школларында да бу жумуш бла тири кирешедиле.

Шимал Кавказда уа программа 18 декабрьге дери бардырылыкты. Юч кюнню ичинде волонтёрла КъМКЪУ-ну студентлери бла бирге Хасанияны 16-чы эм Нальчикни 6-чы номерли битеулю билим берген школларында дерсле берликендиле.

ТЕМУККУЛАНЫ
Амина.

СЫНАЛГЪАН ЗАТЛА

Китапха кырайса - минутха тёрт минг сёз кересе

Наполеон минутха 2000 сёз окугъанды, Ленин – 2500, Горький а – 4000. Айырмалыгы болмаган орта адамны алтмыш секундха бу жаны бла терклиги – 200-300 сёздю.

Алай терк окуу хунерге юренирге да боллукъду. Журналистле бир кыауум энчи китапны тинтип, кызыу окуудан белгили тренерледен бири Иван Чурсинни мастер-классларына барып, анга шагъатлыкк этедиле. Бу тизгинли автору да кесинде сынап бир ненча оюму туура этерге излейди.

1. Артха бурулмагъыз!

Жорукъ: терклики баш душманларындан бири – регрессиялы окууду. Бизни асламыбыз окууп бошаган текстлере кёлери бла артха кыайтадыла. Сёз, сёз тутуш, айтым саулайда анылашымсыз керюнорге болады, аны сылтауудан аламы бир ненча кере кыатлап окуурга керекди. Шагъреймисиз быллай болуму бла? Аман кылыккыны кыоруга тийишлиди. Аныламагъанмысыз? Андан ары окуй беригиз!

Кесими сынамым: энди терк окуй тебиреген адамча жетгилерек китапны сайлайма – сарыуеклени юсюнден сабий энциклопедияны. Артха ахырысы бла да кыарамайма! Айтхан а бек тынды, этген кыйынды ансы. Кёлерим окууп кетген тизгинлеге кыайтыргъа излейдиле.

Сарыуеклени ташха жабышып кыалган-кыулганларын Орта ёмюрледе не затла сунуп турганларыны юсюнден айтылган кесекки окуймы. Кытайлыла аламы ажайып сарыуеклени сюеклерине санагъандыла, индецеде – дин жаны бла сыйлы жаныуарныкыла, христианлыла – уллу суу басханда кырылган гонякхлы адамланы кыалган-кыулганларына... Абзацны окууп бошагъанымдан сора тюшюнеме: кыайтылыла аламы ажайып сарыуеклери бла башымда ахырысы бла да кыалмагъанларын! Аныламаймы, алай артха кыайтмаймы.

Энциклопедияны сау бёлюмон окуп тауусам – жюзге жууукк бетин. Бир кере сезип кыймаймы, маганалы информацияга иги тюшоналмагъанымы. Алай бек керекли шартла уа акылымда не десенг да кыаладыла. Энди билеме сарыуеклени не заманда эм нек кырылганларын.

2. Ичигизден окуумагъыз

Жорукъ: энтта да бир заранлы кылыкк – сёлени ичигизден айтхан. Бирле эринлерин тепдирип, бир затла шыбырдайдыла. Ол керек тюйюлдю. Алай айтыу окууду кыйын этеди.

Кесими сынамым: сарыуеклени юсюнден энциклопедияны бир жанына салама. Борчум кыйынды, аны себеппи жетгилерек затны сайларга керекди. «Три поросёнка» жомаккны окууп тебирейме. Рекомендацияладан бирин толтурурга кирешеме – окугъан кезиумде бирден оннга дери санарга. Башым хайранды. Зат аныламай,

санагъанда да жангылама! Алай тюнголмейме. Жетишим кызык бир жарым сагъатдан болады. Жомаккны жангыдан бир ненча кере окуймы. Текст бла шагъарей болсанг, упражненины тамамларга жетгилерекди. Сёлле тюшонлей мыйынга жетгенча керюнор тебирейдиле.

3. Кыыйыр жерни кере билиуно жаруун этигиз

Жорукъ: бир кырагъаныгыз бла текстин уллу кесегин керюп кыоруга юренигиз. Аны ючюн а перифериялы кере билиуно айнытырга тийишлиди. Аны жаруун Шульгени таблицаларында бардырырга боллукъду (суратда). Рамкала тёртгюл орунчуклага бёлюнюлдюле. Бизни борчубуз – кыарамаймызны ортада орунда тохтатып, андан сора уа бир бири ызларыннан санауаны табарга.

10	2	3	20	23
25	12	4	8	1
16	18	7	5	14
19	11	6	15	21
17	24	22	13	9

Кесими сынамым: энди юйрене турган адамга тынч борч тюйюлдю! Кыыйынлыгы уа тарихлени жалаңда перифериялы кез кыарауу бла ызлерге тийишли болганындады. Биринчи таблицага 2 минут бла 18 секунд кыоратхана.

Анда да бираз хыйлалыкк этип – жыйырма беш санаудан онбирин төрели кез кыарауу бла тапхана. Терс тюйюлме, кёлле кеслери алына юйренгенлерича ишлейдиле... Сынап керсегиз, аныларыкксыз.

Устала Шульгени таблицалары бла аны ичинде кыйыккыга тёрт-беш кере ишлегиз, дейдиле. Алай корреспондентлеге уа жетишимге бир ненча кюн керек болганды. Мени рекордум – 1 минут бла 13 секундду. Жетишимме тохтап кыалмазга киреширимме.

Эсепле

Сынау юч кюнню барганды. Терк окуурга юйрениуге кюн сайын 1 – 2 сагъат бёлгеме. Башлардан алгач терклигим минутха 278 сёз эди, андан сора уа – 435. Ленинге жеталмагъанма, алай ёсюу иги да эсленгени сёзсюздю.

Текстин анылау жаны бла алгъанда уа, чурумла бардыла. Хау, баш маганасына тюшюне эдим, алай хар заманда да угъай. Битеулю билим берген литература энчиден эсе тынчыракк анылашынады. Алай, специалистле айтханнга кере, диагональ бла баргъан халда хар нени да окуурга жарайды. Бек башы – жаруу этгенлей турууду...

Максим СЮ.

«Комсомольская правда».

Акция

Кьонакъланы кетерлерин унамай тургъандыла

Кеп болмай Нальчикни психоневрология интернатында «С добром по жизни» деген төрели жандаурлукк акция болганды. Аны КъМКЪУ-ну педагогика институтуну келечилери Светлана Арипшева, Фатима Балкизова эм Татьяна Абазокова бардыргъандыла, деп билдиредиле вузну пресслужбасындан.

Студентле интернатда жашагъанлагъа кеси кючлери бла тюрлю-тюрлю саугъала жарашдыргъандыла эм жарыкк концерт программа да хазырагъандыла. Мындагы саусузла кьонакълага не заманда да ырадыдыла. Бу жол да кьонакъла-

ла жаш адамлага жарыкк тюбегендиле. Концерт баргъанда, андан сора да ала студентле бла бирге жырап, тепсеп, бетлери жарып тургъанды. Интернатдагыла кьонакъланы жиберирге

суймей, кеслери хунерлерини, жетишимлерини юсюнден харапарлагъандыла. Бир бирлерине телефон номерлерин бергенле да болгандыла.

Бизни корр.

Бладириу

Жамауат советни кыауумуна кирирге итине эсегиз

КъМР-де МВД-ны шёндюгю Жамауат советини ишлеу болжалы тауусулгъаны себеппи аны жангы кыауумуна кандидатладан заявлияла алыу барады. Аны юлгюсю, энчи шартланы хайырланырга ыразылыкк бериуно бланкы КъМР-де МВД-ны сайтында «Жамауат совет»

деген бёлюмде салыныдыла. Заявлиянган кандидатны жашау эмда уруну жолуну юсюнден шартла да кыошуладыла. Заявкала 2016 жылда 16 декабрьге дери алынадыла. Сорунлары болгъанла бу телефон номерге селешсинле: 40-49-11.

Презентация

Белгили алимни эсгере

Бу кюнде университетде Александр Сокуровну чыгармачылык мастерскоюнда «Мурадин Кумахов: замандан алгъа баргъан» деген жангы китапны презентациясы болганды. Москва шахарда Рентген оптиканы институтун ачкан белгили физикге - алимге быйыл 26 ноябрьде 75 жыл толук эди.

Эсгериу ингири КЪМКЪУ-ну физика эм математика институту бла Къабарты-Малкъарны Жамауат палатасы кырагъандыла. Ары жыйылгъанла Къазахстандан келген белгили физик, поэт эм бард Анатолий Купчиини Мурадин Кумаховха аталган назмуларына бла жырларына тынгылагъандыла. Келгенле бла саламлашып, къысха сөзюнде сагынылгъан вузну ректору

Юрий Альтудов белгили алимбиз жалаңда бизни кыралда угъай, битеу дунияда да физика илмуну айнытыр жанына кяллай уллу юлюш кыошханын белгилегенди.

Айтхылык физикни эсге тыошоре, аны кеп жуугу, шухлары, тенгери, биргесине окугъанла эм ол окуткан адамла келген эдиле. Аладан бири, университетни профессору Мурат Хаконов: «Мен аны Къабарты-Малкъардан келген биринчи сохталарындан бири болгъанма, - дегенди. - Ол берген дерсле бюгюн да эсимдедиле».

Университетни ишчилеринден, студентлеринден сора да, залда республиканы битеу районларындан келип, тамата классланы окуучулары бар эдиле. «Кюн шахар» сыйы чыгармачылыкны академияны лицейинден

жашчыкыла бла кыызчыкыла уа Кумаховну жетишилмерини юсюнден сахна оюнчук кьргюзгендиле.

Презентацияны ахырында келгенли фойеге чакыргъандыла. Аланда «Системы Кумахова» деген битеу дуниягъа бел-

гили кьрмючге кырагъандыла. Экспозицияны китапны автору Михаил Кумахов кырагъанды. Аны бла университетни ректору Юрий Альтудов экспонатладан бирин Экинчи Лескенни школ-музейине бергендиле.

КЪМКЪУ-ну пресс-службасы.

Ыйыкыла гараскон

10 декабрьден 17 декабрьге дери

КЪОЧАР. Бир амалыгыз болуп кесигизни орунугузга башха адамлагъа оную этерге кыймагыз. Сизни бла байламлы не ууакъ жумушла да бу кюнде ачык, туура болурга керекдиле.

ТАНА. Не иш чыкса да, сиз аны басынып кьолгъа алып тебирериксиз. Нек дегенде бу ыйыкда хар салынган борчну да тамамларга арсарсыз

таукелсиз.

ЭГИЗЛЕ. Кюн сайын чыкган жумушларыгызны терк тамамларыксыз. Алай магъаналы ишлеригизни уа экинчи ыйыкка кыйсагыз иги боллукду.

АЙРЫЧАБАКЪ. Сатыу-алу ишлеригизни бу кюнде тындырурга артык ашыкмагыз. Дагъда мардасы чомартлыгыз сизни борчланы урусуна тыошорге боллукду.

АСЛАН. Чыкган проблемаланы мамыр амалла бла тамамласагыз игиди. Даулашлагъа кыошулурга тартынган алдагъа хорлатмагыз, сабырлык изленеди бусагъатлада.

КЫЫЗ. Тирилигизни бир аз сабырландырыгыз. Андан сора да, тегерегиздегиле тохтамай оную этип турган кылыгыгызны да, аз заманчыкыла болса да, кыорга кюрешигиз.

БАЗМАН. Этген муратларыгызга толусунлай жеталмагъан эсегиз да, ийнаныгыз, бу кюнде чыкган болумлада жарык келлююкноу бла тириликни жолундасыз.

АКЪЫРАП. Озган заманда калганча кьорюнген проблемала жангыдан жерлерин табып башларыкыдыла. Аны себепли сакъ болугуз, кесигизни кьолда тутарга кюрешигиз.

МАРАУЧУ. Бу ыйык илму бла кюрешенлеге эм вузда окутханлагъа бек ахшы кезиудю. Студентле да контрольныйледе бла зачетлада жетишимли боллукдула.

ТЕКЕМЮЮЗ. Шухлары бла иши байламлыкыла тутанлагъа бу кюнде иги да уллу файда тошерчады. Декабрде кыдарыгызны кыуарык бир магъаналы хапар да эшитирге боллуксуз.

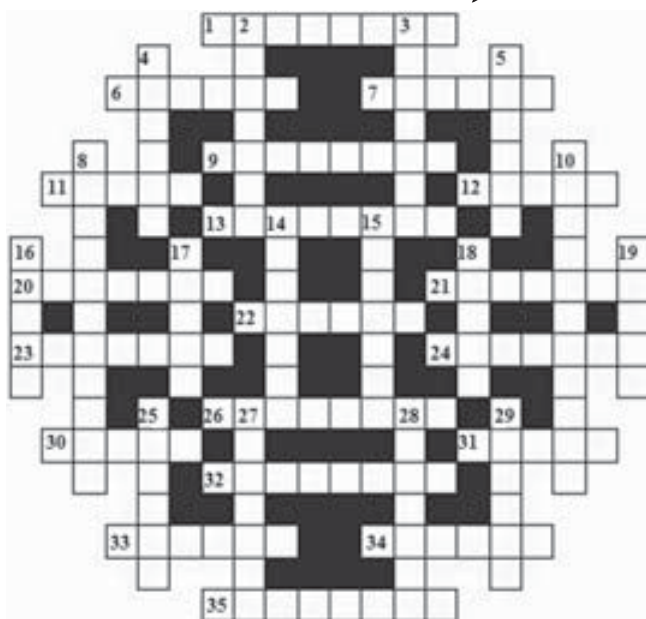

СУУКЪУЙ. Керексиз кел кьорюулеригизни кыогуз: алагъа бойсунуп терс оную чыгарырга боллуксуз. Юйор жашуугузну кыурау жаны бла жумушларыгызда да артык тирилик изленейди бусагъатда.

ЧАБАКЪЛА. Бу кюнде ыра-хатлыкны башха заманадан эсе бегирек кюсериксиз: кыау-алы адамланы кытларында сагъы-этламагъаныгыз себепли. Изленген жюрек тынчыкыны да табарыксыз.

СЭЗБЕР

ГАЗЕТНИ 233-ЧЮ НОМЕРИНДЕ ЧЫКЪГАН СЭЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

ЭНИНЕ: 5. Сиркиу. 6. Аминат. 9. Пиала. 10. Хурма. 11. Арбаз. 12. Атака. 16. Эмина. 18. Жангырыу. 19. Кырачач. 20. Кыагъанакъ. 21. Ачыкылау. 22. Жакъчы. 25. Сууукъ. 30. Кыаура. 31. Чыран. 32. Атлам. 33. Таякчы. 34. Атаман.

ЁРСИНЕ: 1. Тирлик. 2. Жууукъ. 3. Чалма. 4. Байрам. 7. Лифт. 8. Саян. 13. Алдауукъ. 14. Мараучу. 15. Чыканай. 17. Ийнаныу. 23. Алан. 24. Чарлакъ. 26. Уртлам. 27. Улан. 28. Тыпыр. 29. Макъам

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Учредитель: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары)
ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь)
МОКЪАЛАНЫ Зукура (культура бөлүмнө таматасы)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика бөлүмнө таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кыруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КЪМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33

Номерге графикте кьере 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Мокъаланы Зукура - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретары орунбасары;
Зезаланы Лида - (1, 2, 3, 8-чи бетле),
Гезяланы Валентина - (4, 5, 6, 7 -чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2100 экз. Заказ 1853
№1631Багъасы 10 сомду

РЕДАКЦИЈНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин аты проспекти, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru